EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 21.11.2018
COM(2018) 755 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Årlig övervakningsrapport om genomförandet av stödprogrammet för strukturreformer 2017

{SWD(2018) 465 final}

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Årlig övervakningsrapport om genomförandet av stödprogrammet för strukturreformer 2017

INLEDNING

Sedan 2017 har Europeiska kommissionen förvaltat ett program som först hade en budget på 142,8 miljoner euro[1] (höjdes till 222,8 miljoner euro genom ändringen av förordning (EU) 2017/825[2]) och som syftar till att stödja medlemsstaterna i utformningen och genomförandet av institutionella, administrativa och tillväxtfrämjande reformer, dvs. **stödprogrammet för strukturreformer**.

Strukturreformer är till sin natur **komplexa processer**, att utforma och genomföra dem kräver en obruten kedja av ytterst specialiserade kunskaper och färdigheter. I vissa medlemsstater är förmågan att ta initiativ till och genomföra strukturreformer inte tillräcklig för att ta itu med de administrativa, ekonomiska och sociala utmaningar som sådana reformer medför.

Syftet med stödprogrammet är att hjälpa medlemsstaterna att **ta itu med dessa utmaningar** och **förstärka förmågan** att bereda och genomföra institutionella, administrativa och tillväxtfrämjande reformer och därigenom bidra till att stärka institutioner, styrprocesser, offentlig förvaltning samt förbättra prestanda och resiliens i de ekonomiska och sociala sektorerna. Målet är att stärka sammanhållning, konkurrenskraft, produktivitet, hållbar tillväxt, sysselsättning och investeringar.

GENOMFÖRANDE AV PROGRAMMET 2017

2017 var det första verksamhetsåret för stödprogrammet för strukturreformer. Redan programmets första ansökningsomgång visade på **större efterfrågan från medlemsstaterna än vad den tillgängliga budgeten tillät**. 16 medlemsstater lämnade in 271 stödansökningar till ett uppskattat belopp på nästan 4 gånger stödprogrammets tillgängliga årsbudget 2017 på 22,5 miljoner euro.

Bland medlemsstaternas ansökningar om programstöd 2017 gjorde kommissionen ett urval genom att **bedöma ansökningarna mot de principer och kriterier** som fastställs i förordningen om stödprogrammet. Detta ledde till att **159 ansökningar från 16 medlemsstater** valdes ut för finansiering.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/825 av den 17 maj 2017 om inrättande av stödprogrammet för strukturreformer för perioden 2017–2020 och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 1305/2013.

[2] Den 6 december 2017 föreslog kommissionen att ändra förordningen om stödprogrammet för strukturreformer så att programmets budget ökades med 80 miljoner euro och stöd för medlemskap i euroområdet lades till de mål som uppställts för programmet. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1671 av den 23 oktober 2018 om ändring av förordning (EU) 2017/825 för att öka finansieringsramen för stödprogrammet för strukturreformer och anpassa det allmänna målet trädde i kraft den 13 november 2018.

De utvalda ansökningarnas fördelning över de viktigaste politikområdena var följande:

- 29 % på områdena arbetsmarknad, utbildning, hälsa och socialpolitik.
- 28 % inom tillväxt och företagsklimat.
- 18 % på områdena skatteförvaltning och förvaltning av offentliga finanser.
- 16 % rörde finansiella tjänster och tillgång till finansiering.
- 9 % rörde samhällsstyrning och offentlig förvaltning.

I linje med principen om sund ekonomisk förvaltning gav man företräde till ansökningar som innebar **snabba stödinsatser och ett snabbt genomförande av reformer på fältet** samt ansökningar med inriktning på **tydliga mål med högt ställda förväntningar på resultat på fältet**.

Nästan **90 % av de ansökningar som valdes ut för finansiering 2017 är direkt kopplade till EU:s strategiska prioriteringar**.

De utvalda ansökningarnas fördelning enligt de relevanta omständigheter under vilka de kan lämnas in enligt förordningen om stödprogrammet (artikel 7.3) var följande:

- 51 % av de utvalda ansökningarna gällde genomförandet av reformer för att åtgärda utmaningar påvisade i den europeiska planeringsterminen (landsspecifika rekommendationer och landsrapporter).
- 27 % av de utvalda ansökningarna gällde genomförandet av strategiska EU-prioriteringar (kapitalmarknadsunionen, energiunionen, klimatpolitiken, osv.).
- 7 % av de utvalda ansökningarna gällde genomförandet av unionsrätten.
- 4 % av de utvalda ansökningarna gällde genomförandet av EU:s ekonomiska anpassningsprogram.

Det kommer inte an på denna rapport att ge en bedömning av de faktiska effekterna av stödåtgärderna, men det är rimligt att säga att redan 14 månader efter det att de utvalda stödåtgärder för finansiering inleddes har programmet **börjat leverera de förväntade resultaten**, såväl i form av strategisk och juridisk rådgivning som undersökningar, utbildning, workshoppar, rekommendationer, handlingsplaner osv.

Den 31 oktober 2018 hade 12 % av de reformstödjande projekten redan genomförts (slutförts), 82 % hade börjat genomföras på fältet och 6 % var under beredning.

Merparten av **de stödåtgärder som genomförs 2017** syftar till att

- förbättra hur de nationella skattemyndigheterna arbetar (11 %),
- främja utvecklingen av nationella och gränsöverskridande kapitalmarknader (9 %),
- göra hälso- och sjukvårdssystemen tillgängligare, verksammare och motståndskraftigare (9 %),
- reformera energisystemen, inbegripet omställning till en ekonomi med låga koldioxidutsläpp, främjande av energieffektivitet och förnybar energi (6 %),
- stärka utbildningssystemen (5 %), och
- förbättra den offentliga sektorns effektivitet och ändamålsenlighet (5 %).

MÅLUPPFYLLELSE

Programmet är även på god väg att uppnå det allmänna målet[3]. Stödåtgärder genomförs på de politikområden där institutionella och administrativa reformer och/eller strukturreformer har planerats och/eller bör vidtas av medlemsstaterna, även tack vare att stöd erbjuds. I synnerhet bidrar alla de stödåtgärder som valts ut under ansökningsomgången 2017 till genomförandet av **institutionella, administrativa och strukturella reformer** som medlemsstaterna genomför i olika ekonomiska och sociala sektorer och som genomförs **som svar på ekonomiska och sociala utmaningar**.

Allmänt sett visar stödprogrammets första genomförandeår att det kan ge medlemsstaternas nationella myndigheter **viktig hjälp** med deras arbete att **kartlägga och åtgärda vissa strukturella svagheter** som bromsar utformningen och genomförandet av reformer. Med hjälp av programmet har det t.ex. gått att se över nuvarande lagstiftningsprocesser, hitta svagheter och ge rekommendationer på förbättringar. På samma sätt har programmet visat sig vara ett viktigt verktyg för att förbättra medlemsstaternas förmåga att utforma effektivare processer och metoder (med som resultat effektivare hälso- och sjukvårdssystem) och/eller göra framsteg mot en effektivare förvaltning av mänskliga resurser (erfarenhetsutbyte mellan domare från olika medlemsstater om nationell praxis till stöd för den hjälpsökande medlemsstaten).

Åtgärder som valts ut under ansökningsomgången 2017 har utformats för att säkerställa europeiskt mervärde bland annat genom **komplementaritet och synergier med andra program** och strategier på nations-, EU-nivå och internationell nivå och/eller genom att de bidrar till att **främja ömsesidigt förtroende och samarbete** mellan stödmottagande medlemsstater och kommissionen. Vidare syftar stödåtgärderna till att möjliggöra utveckling och genomförande av lösningar som angriper nationella problem, men som också inverkar positivt på **gränsöverskridande eller EU-övergripande utmaningar**. För att åskådliggöra detta kan följande stödåtgärder lyftas fram:

- Stödåtgärder för att stärka utvecklingen av **regionala kapitalmarknader** och underlätta införandet av ett regionövergripande regelverk för obligationer.
- Stöd till utvärdering av **hälso- och sjukvårdsprestanda** parallellt i två länder, baserat på ömsesidigt lärande och samarbete på EU-nivå och på erfarenheter från en medlemsstat som hjälpte till att skräddarsy stöd för en annan.
- Ömsesidigt förtroendeskapande genom **utbyte av experter mellan en nationell energimyndighet på ministernivå och en annan myndighet** för att bättre förstå, mäta och bekämpa energifattigdom.
- Utbyte av bästa praxis mellan flera länder om planer på **olika pensionssystem**.

Eftersom kommissionen har bättre förutsättningar än någon enskild medlemsstat att **upptäcka och dela bästa praxis** har stödåtgärderna till medlemsstaterna ofta bestått av eller kompletterats med utbyte av bästa praxis mellan medlemsstaterna och från internationella organisationer. Detta har också möjliggjort **effektivitetsvinster**, eftersom positiva resultat i en medlemsstat ofta kan genomföras i en annan medlemsstat.

SLUTSATS

[3] Det finns en risk för att externa faktorer påverkar stödåtgärdernas resultat och för att de eftersträvade reformerna till syvende och sist aldrig genomförs. Därför måste orsakssambandet mellan de stödåtgärder som programmet möjliggör och programmets allmänna måluppfyllelse bedömas från fall till fall och med beaktande av påverkan från yttre faktorer.

Sammantaget visar stödprogrammets första genomförandeår att det kan **väsentligen bidra till fortsatta ansträngningar från de nationella myndigheterna i medlemsstaterna att identifiera och åtgärda vissa strukturella brister** och flaskhalsar i utformningen eller genomförandet av reformer och i prioritetssättningen för reformer. På samma sätt har programmet visat sig vara ett viktigt verktyg för att förbättra medlemsstaternas förmåga att utforma effektivare processer och metoder och/eller att göra framsteg mot en effektivare förvaltning av mänskliga resurser.

Resultaten av stödåtgärderna är visserligen kopplade till specifika projekt, men faktisk uppföljning av hur väl sådana åtgärder omsätts i genomförande av konkreta reformer förblir **en befogenhet för den stödmottagande medlemsstaten**.

Kommissionen kommer att fortsätta att övervaka genomförandet av stödåtgärderna, liksom genomförandet av institutionella, administrativa och tillväxtfrämjande reformer (måluppfyllelse för programmet) under de kommande åren.